

د طالبانو او حکمتیار ترمنځ اخ و ډب

۲۰۲۶/۱۰/۱۱

انجنیر شیر ساپی

د افغانستان په اوسنیو پېچلو سیاسي معادلو کې د طالبانو او حکمتیار ترمنځ مسئله یو له حساسو مسایلو څخه دی. که موضوع ته په بې پرې او تحلیلي توګه وکتل شي، د دواړو لورو درېځونه پر ځانګړو سیاسي او ایډیالوژیکو استدلالونو ولاړ دي، خو په بشپړه توګه د یو اړخ ملامتول یا بل ته د مطلق حق ورکول ستونزمن دي. د دواړو لورو استدلالونه په لاندې ډول تحلیلولای شو:

د حزب اسلامي (حکمتیار) درېځ

حکمتیار چې په وروستیو کې د طالبانو د حکومت په تګلارو نیوکې کړي او د وضعیت د تغییر غوښتونکي دی، پر لاندې ټکو استدلال کوي:

د ولسي مشروعیت او ټاکنو غوښتنه: نوموړی استدلال کوي چې د حکومت د پیاوړتیا او د خلکو د رضایت لپاره د قانون شتون، د ولسي ارادې تمثیل او یو ډول ټولشمولوالی یا د واک عادلانه وېش اړین دي.

د حقونو محدودیت: کله چې طالبانو د هغه د استوګنې ځای بدل کړ او پر سیاسي فعالیتونو او رسنیو ویناوو یې محدودیتونه ولګول، د حزب اسلامي پلویان دا کار د سیاسي ازادۍ پر وړاندې یو ناسم او جفاګرانه چلند بولي.

له تېر تاریخ څخه درس: هغه په دې باور دی چې انحصاری حکومتونه په افغانستان کې نه دي پاییدلي، ځکه نو د سیستم اصلاح یا تغییر غواړي.

د طالبانو د حکومت (اسلامي امارت) درېځ

طالبان بیا د حکمتیار پر وړاندې خپل چلند د قانون د تطبیق او د نظام د ثبات لپاره بولي او په لاندې ډول استدلال کوي:

د واحد رهبر او امیر اطاعت: د طالبانو په فکري او سیاسي چوکاټ کې، د واکمن امیر پر وړاندې علني مخالفت، د خلکو هڅول او د نظام د تګلارو ننګول د بغاوت او تفرقي په معنی دي. دوی استدلال کوي چې د هېواد د امنیت د خونديتوب لپاره باید ټول غږونه یو وي.

سیاسي بې غرضۍ: طالبان وايي چې د تېر جمهوریت پر مهال د حکمتیار د روغې جوړې هوکړه لیک له بل حکومت سره و؛ اوس د نوی واقعیت پر بنسټ، هېڅوک نشي کولای د حکومت دننه د یو جلا سیاسي قدرت غوندې فعالیت وکړي یا خپل وسله وال ساتونکي ولري.

تېره مخینه: د دوی په نظر، د حکمتیار تېر تاریخي درېځونه او په بېلابېلو دورو کې د حکومتونو ننګول د دې عامل کېږي چې دوی د احتیاط له مخې د هغه پر حرکتونو څارنه زیاته کړي.

پایله او بې پرې نظر:

دې پوښتنې ته ځواب چې "کوم یو حق په جانب دی؟" ستاسو پر سیاسي لیدلوری پورې اړه لري !!!
که تاسو د **سیاسي ازادۍ، تنوع او د واک د وېش** پلوي یاست، نو د حکمتیار نیوکې او د تغییر خبرې به درته پر ځای بنسټګرۍ.

خو که تاسو په اوسني نازک حالت کې د افغانستان لپاره د **مرکزي واک ثبات، د تفرقي مخنیوی او د امنیت ساتل** لومړیتوب ګڼئ، نو د نظم د ساتلو لپاره د طالبانو اقدامات به درته د توجیه وړ وي.

دا سیاسي جنجالونه او تاوتریخوالی ښيي چې «د افغانستان سیاسي فضا لا هم د دیالوګ او ریښتیني ملي پخلاینې نړمو وړمو (نسیم/خوندورو بادونو) ته اړتیا لري.» یا «د افغانستان سیاسي فضا لا هم د دیالوګ او ریښتیني ملي پخلاینې جدی او اغېزناکو ګامونو ته اړتیا لري.» بیا هم.. «د افغانستان سیاسي فضا لا هم د دیالوګ او ریښتیني ملي پخلاینې روښانه سهار ته اړتیا لري.»